

v glavnice napše in preobilo zatega časa potratu. Tako še v „süssenberško“ šolo poleg Marije Snežne vedno pohajajo otroci, ki ostajajo brez vsakega pouka iz krščanskega nauka in v kateri se nahaja cmereškega, „šulvereinskega oberlerarja“ Bauera sin, ki ne zna nič slovenski, a poučevati ima ogromno večino samo slovenskih otrok. Kako zvito in bedasto so pa ti „šulvereinarji“ hoteli v Logatci slovenske otroke za svoje namene vloviti in ponemčuriti, dokazali so s svojim lagodnim zakonitim postopanjem, da jim za nemške otroke ni nič mar. Logatčanom so se najprej vsilili s ponudbo noveev za zidanje šole. Ker pa so Logatčani že skoraj sami Nemci, hoteli so po nekkih najetih hujskačih našuntati Rožengruntarje, ki imajo veliko slovenskih otrok, k vsolanju v Logatec. Sedaj šulvereinarji posodijo 1000—2000 fl. Logatčanom za stavljenje šole. In res začnejo vse na velikansko pripravljati. Po prizadevanji nekkih gospodov dala si je velika večina Rožengruntarjev, katerim se še pamet ni zmešala, raztolmačiti, da jim je takšna šola nepotrebna in bodo potem imeli na dve strani šolsko plačevanje. Ker tedaj Rožengruntarjev s slovenskimi otroci ni, ubožnim nemškim Logatčanom pa tako ni treba podpore, saj so že nemški, zahtevajo „pametni šulvereinarji“ svoje denarje nazaj. To vam je lepa prilika v pouk in svarilo pred „šulvereinskim“ molohom, ki le slovensko deco najrajši žre, za nemško ne mara.

Od sv. Bolfanka v ljutomerskih goricah. Dne 4. t. m. izročili smo tukaj hladni gomili truplo gospé Vincencije Franciške Mikel, soproge upokojenega tukajšnjega učitelja gosp. Jurija Mikelná. Pokojnica bila je rojena 5. aprila 1818 pri sv. Križi na Murskem polji, kder jej je bil oča spoštovan zdravnik, brat jej je umrl pred nekoliko leti kot odvetnik v Ljubljani, jeni jedini sin gosp. Karol Mikel je profesor v Moravski Ostravi. Bila je za tega voljo zanimljiva, ker je lično poznala naša dva velika učenjaka, prof. Miklošiča in župnika Davorina Trstenjaka. S poslednjim je za časa jegovih študij v Gradci večkrat občevala in vedela pripovedati kako je bil dovtipen. S Stankom Vrazom sešla se je večkrat v farovži pri sv. Miklavži in se njega kaj rada spominjala. Bila je to žena živa slika prave potrpežljivosti. Skoraj polovico svojega časa bolna, ohromela je s časom tako, da niti mogla ob paclici hoditi, vedno je doma sedela in imela kako delo v roki, ali v kljub tej nezgodi bila je vendar vedno jasnega duha, neprestano vesela in je znancem rada pripovedovala o srečnih časih svoje lepe mladosti. Bila je blaga duša dobrega srca in zbog tega pri ljudeh zelo priljubljena. Bodi jej zemljica lahka.

B. F.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf je s princezinjo Štefanijo dne 14. t. m. odpotoval na Turško. — Minister Taaffe je se pogodil z vogerskimi ministri zastran živinskega sejma v Požunu; živinozdravniško ogledovanje vogerskih goved v Marcheggu odpadne, a dunajski komisijonarji ne dobijo želenega prejšnjega mastnega mešetarstva nazaj. — Vlada je baje voljna judom Rothschildom in tovaršem severno železnico zopet na 80 let prepustiti, judi so uže 260 milijonov dobička pridobili in s tarifami oškodovali našo obrtnijo in kmetijstvo; toda državni zbor bržčas ne pritrdi. — V Toplicah na Českem so se tolovaji v žandarje in uradnike preoblekli, prišli k županu denarnico pregledovat in so tako ukradli 60.000 fl. — V Ljubljani so dopolnile volitve v mestni zastop, žali Bog so Slovenci se sprli med seboj in mogoče je, da nemškutarji hipoma prideró na bojišče in zmagajo. Sloga jači, nesloga tlači. — Nemcev na Primorskem je le pičlo število, v kljub temu imajo 6 srednjih šol in v Gorici še lutrovske nemško šole pa le kričijo, da jih Slovani tlačimo, čeravno nimamo mi srednje šole nobene. Goriski Italijani delajo velike priprave poslanikom italijanske vlade v čast, ki pridejo tje na dogovor zastran ribstvene pravice v Jadranskem morji. — Hrvaški sabor bode kmalu sklican. Vogerski Srbi in Rumuni so nesložni ter ne bodo vzajemno postopali v volitvah za državni zbor v Budimpešti. Vogerski Slovenci „prekmurci“ pa še trdno spijo.

Vnanje države. Ruski car je baje našemu cesarju doposlal prijazno pismo, v katerem izraža željo, sniti se v osobne dogovore. Po leti namerava s carico obiskati Donske kozake; za stavljenje novih železnice ukazal je v najem vzeti 150 milijonov. — O nemškem cesarji poročajo zopet, da boleha. Katoličani poreinski so v Kolínu zborovali in se pogovarjali o bližnjih volitvah za državni zbor. Kardinal Ledohovski je baje odpovedal se nadškofiji Gnezno-Poznanskej. — Francoskim katoličanom so freimaurerji katoliške državne šole vzeli, sedaj si stavijo novih, samo v Parizi so skupili 4 milijone, postavili 193 šol, v katere zahaja 68.000 šolarjev. — Papež Leon XIII. izdajo kmalu zoper freimaurerje posebno okrožnico do dveh škofov. No, te je že močno treba bilo. — Iz osrednje Afrike, iz Sudana poročajo, da je Mahdi se polastil Hartuma in Egipčane potisnil daleč po reki Nil nazaj. — Greški razkolniki so svojega carigrškega patrijarha tako razžalili, da je službo položil, njemu v namestnika so izvolili Efeškega nadškofa. — Francozi podijo Kitajce vedno dalje nazaj, mesto Honghoa so jim vzeli in sedaj pograbišo še otok

Chusan, da iz Kitajcev izžmikajo vojne odškodnine 150 milijonov frankov.

Za poduk in kratek čas.

Kakšni so?

(Izvirni dopis s Pohorskih hribov)

Milo je čitati bilo v našem priljubljenem „Gospodarji“ zanimive članke in pojasnila nakan znanega rovarja „Schulvereina“, kateremu smo štirski Slovenci kakor mrzlej burji na jesen v naših planinah, brez vse zaslombe izpostavljeni. Hvala Ti na Tvojem trudoljubji, ki bo vsaj zavednim Slovincem močno služilo v brambo, kadar bi taki hinavci „osračevalci“ se utegnili z medom namazanim gobcem med nje pritihotapiti.

„Nemški veter“ ali sploh „nemec“ piha, pravijo pri nas gorjancih, kedar čutimo strogo žvižgati okrog ušes mrzli sever. Da so prusaki vže od davna naši najhujši neprijatelji, to vemo vsi, pa tudi znamo za berolinski „Drang nach Osten“ in „Deutsch bis zur Adria“. O tem dvojem se suče tudi vsa zagonetka o početku „Schulvereina“ in kakor vidimo, hočejo oni to pot na vso moč vresničiti drugo geslo: „zur Adria!“

Ko so l. 1866 Prusi ali Prajzi našo vojsko pri Kraljevem Gradcu nabili, rekali so pruski časniki: pruski učitelji so premagali sovražne armade! Da pa tistokrat Prusi še niso si prisvojili dežel, kjer nemci v Avstriji prebivajo, temu bilo je krivo baje le to, da so bili ti poslednji na takšno pograbljenje in pohrustanje nepriljubljeni. V teku časa se je toraj porodila v glavi teh visokoletečih učenjakov misel, delati na to, da naše dežele za prajzovski želo-dec prebavljive naredijo.

„Nepolitični (?) Schulverein na Dunaji šestokrat iz Prajzovskega denar dobivlja in pogosto govorijo njegovi kričači o nekež „zvishenej nemškej ideji.“ Čudno je še to, da šulverein svoje delovanje večjidel samo pri Čehih in Slovincih ter avstrijskih Nemcih širi. Vse ogerske dežele prepušča rogovilstvu Berolinskega „Allgemeiner Schulverein“.

Vzemimo v roke zemljevid in potegnimo ravno črto od pruske Šlezije čez Moravsko in za vogersko-hrvaško mejo dalje k Adriji, pa razvidimo, kam pes tace moli. Raztegniti Nemčijo do Adrije in iztrebiti tukaj napotje delujoče Slované (Čehe in Slovence) to, utegne glavni namen biti prusački.

Nad vse zanimivi so govori vodjev tega društva. Znani dr. Weitloff in prof. Kraus sta sicer lani pri občnem zboru skrivala močno za besede svoje misli, vendar pa se je dalo iz tega že dosti razbrati. Weitloff je navdušeno naznanjal, kako se udje od dne do dne množijo

in da jih je že do takrat pristopilo 250.000. Toda — dostavljal je — to je še le prvi početek društvenega razvoja, društvo bo pričelo delovati še le takrat, ko mu bodo udje že vsi avstrijski nemci in da bi se to hitreje zgodilo, je društvo v pravih zagotovilo, da se tam sprejemajo vsi brez vsega razločka naj bo dotični člen že „katoliški menih, evangeliški pastor ali judovski rabin.“ Drugi govornik je zopet proslavljal vznešenost velike „nemške ideje“, ki bo sicer še le ob svojem času na dan stopala.

Da, ubogi Čehi in Slovenci, preti nam nevarnost večja kakor si morda mnogi domišljujemo. Turki so v svojih džamijah učili svoje „pravoverne“: sovražiti „gjaure“ in ugonobljati jih, prusaki pa hočejo in snujejo proti nam pravo narodno vojsko, da, boj za življenje in smrt. Tolažimo se samo s tem, da smo še pod nezavisnim avstrijskim orlom, ki ne bo dal poginiti naše narodnosti v pograbljenem prusačkem žrelu, kajti tekla bo še kri, predno se taka „velika ideja“ tako tebi nič meni nič v dejanje dovede, toda sramota večna tistim Slovenskim odpadnikom, ki se dajo po Schulvereinu mamiti in še sami zanj rogovilijo! Pomislijo naj, da se mora vsak zaveden Slovenec in narodnjak studom od njih obrniti, ker oni ne izdajejo samo lastno narodnost, ampak še več ter vabijo s svojim počenjanjem mirne rodoljube k boju. Vsa druga prilizovanja in prepiri padajo tukaj v nič. Tukaj pojde zgolj le zato, ali naj pridemo kedaj pod prusačko „pikelhavbo“, ter se damo poprej za to pripraviti, ali pa naj še ostanemo nezavisni avstrijski državljani, kar zamoremo, ako tudi svoje narodnosti ne zatajimo. Toraj slovenski renegati, še grši od Judežev, sram vas mora biti takega veleizdajstva, da, vsak „erjav kakor Judež hodi, naj ga pes za plotom jé!“

A kaj imamo mi Slovenci proti tej povodnji storiti? Vse drugo stoji preveč žrtev in zaprek, le ena pot je še odprta in ta je: zahtevanje, naj vlada tako društvo „velikih idej brez politike“, razpusti. To zamore biti najgotovejša in najkrajša rešilna pot. Narodnim Judežem pa še enkrat: Fej vas bodi!

Smešnica 16. Nemškutar zapiše svoje služabniki takov „zeignis“ namreč: „na 2 Julja ist fan dinst kumen, na 3 Augusta je fort. Takšno windiš-nemško kolobocijo želijo nam šulvereinarji na mesto naše lepe pravilne slovensčine! Le slovenski tepci in buteljni jim morejo prav dajati.

Razne stvari.

(Konfiscirane 14. številke) Gospodarjeve nismo dobili nazaj, ker je sodnija konfiskacijo potrdila, čeravno postava sama veli